VM-brief nr 13. Oktober/november 2026

Vrouwelijke Vrijmetselarij Leiden

Zingeving in het hier en nu.

Dino's

In dit nummer:

- **Dino's**
- **Cultuur en dergelijke**
- **Queeste**
- **Halloween**
- **Contact met belangstellenden**

Volgende nummer
december-januari 2027

Voor de dinoshow zaten kinderen opgewonden te wachten. Sommigen hadden hun moeder meegenomen. Er kwamen twee mensen in Jurassic Park-tenue op en vertelden dat ze een jong dinootje hadden gevonden en meegenomen naar huis. Maar ze hadden snel gemerkt dat het nog moest worden opgevoed. Ze riepen Gerald op om naar buiten te komen. Van achter een groot scherm verscheen hij. De eerste rilling ging door de toeschouwers. Hij was toch wel groot en hij gromde vervaarlijk. Zeker toen Gerald te dichtbij kwam en de dompteurs hem met harde stem en gebaren moesten terechtwijzen. Gelukkig hadden ze nog wat te eten voor hem. Botten en een schedel rolden over het toneel. Nu zou hij lief zijn, beloofden ze. Wie van de kinderen wilde hem nu over zijn kop komen aaien? Kijk, zo.....!
Na een korte aarzeling rende een klein meisje in een roze jurkje naar voren. Gerald hield zijn grote bek dicht en kreunde zachtjes toen ze met haar handje over zijn snuit aaide. Nu durfden ook andere kinderen te komen, maar niet allemaal.

Zouden wij zo dapper zijn als dat kleine meisje? Of?

Cultuur en dergelijke

In Australië staan alle waarschuwingen, verboden, regels, eventuele boetes of ongelukken overal op borden. Zoals 'Cross here with care', 'No smoking, Fines Apply', 'Thank you for driving safely'. Langs wegen en straten, in en op gebouwen. Hier en daar staat langs de highway een bord met een telefoonnummer dat je kunt bellen om een ongeluk te melden, overreden wild door te geven of iemand aan te geven die rommel op de weg heeft gegooid. Elke school vermeldt in grote letters bij de ingang wat haar waarden en doelen zijn. Zoals Courage, Integrity, Respect, Community, of Trust in God. De scholieren kunnen direct vertellen wat die betekenen. Zelfs de indigenous people (aboriginals) blijken volgens informatieborden al aandacht te hebben gehad voor biodiversiteit, dus doe dat ook. Elk park, groot gebouw of herdenkingspilaar herinnert met naam en toenaam aan de grote daden van mensen uit het verleden. Geen stadje zonder zulke borden. Het zijn er te veel om ze allemaal te lezen.

Feit is dat er nauwelijks rommel op de straten ligt. En dat auto's al stoppen voor de oversteekplaats als iemand lijkt te willen gaan oversteken, waarna pas doorgereden wordt als die persoon veilig aan de overkant is. En dat een kind van dertien als onderwerp voor een spreekbeurt de Grote Depressie (jaren 30 van de vorige eeuw) kan kiezen, want daar kunnen we van leren dat we, trots, nu niet arm zijn.

Misschien zou je deze overweldigende manier van communiceren indoctrinatie kunnen noemen. Dat vinden we een negatief woord in onze Nederlandse context. Maar indoctrinatie, gezien als versterking van normen en waarden, kan zeker een positief effect opleveren, vooral als die overal even breed wordt doorgevoerd. Geldt dat niet voor elke cultuur?
Met welke boodschap (of boodschappen) groeien wij in Nederland op? En wat daarvan raakt geworteld in ons gedrag? Het is goed om eens andere culturen persoonlijk te ervaren om onze eigen gedachtewereld te verhelderen.

De vrijmetselarij stelt zich voor als een leerschool voor het leven. De symbolische manier van werken geeft ruimte om op verschillende manieren invulling te geven aan die symboliek. Dat maakt dat vrijmetselarij als methode over de hele wereld kan worden toegepast, omdat het de mensen zelf zijn die de loge vormgeven. Naast het vrij uitwisselen van gedachten, brengt de rituele vorm een diep-menselijke verbinding tot stand, los van welke cultuur ook.

Queeste

Een mooi oud woord is queeste. Het betekent zoektocht. Die zoektocht is op te vatten als een levensopdracht. Daar kan een heel leven mee gemoeid zijn en soms is die opgave zelfs niet of nauwelijks uitvoerbaar. Zo'n opdracht kan je gegeven worden, of door omstandigheden ontstaan, of komen vanuit eigen drang of verantwoordelijkheidsgevoel. Veel verhalen, mythen en sagen met dit thema zijn in de loop van de eeuwen ontstaan en van generatie op generatie doorgegeven.

Sprookjes zijn in oorsprong volksverhalen die eeuwenlang worden doorgegeven, meestal van (groot-)moeder op kinderen. In een spannend verhaal is een leerzame boodschap verscholen. Het thema 'zoektocht' komt veel voor. Hans en Grietje, bijvoorbeeld, waren verdwaald in het bos. Hun weg ging over keuzes, doorzettingsvermogen en zelfs over leven en dood. In het sprookje van Vrouw Holle moet het meisje zelfs de put van de onderwereld in vallen, om er later als herboren weer uit naar boven te komen.

Hobbit Frodo (In de Ban van de Ring, Tolkien) werd opgezadeld met de bijna onmogelijke opgave om de Ring terug te brengen naar zijn oorsprong en te vernietigen, om te voorkomen dat het kwaad de hele aarde zou overweldigen.

Parcival ging volgens het verhaal, zoals opgeschreven door Chrétien de Troyes in de 12e eeuw, als onnozele knaap de wereld in. Hij wilde ridder worden. Dat lukte na veel moeilijke opdrachten wel, maar dan nog moest hij veel levenswijsheid opdoen, om zichzelf en de wereld te leren kennen. Hoewel hij de Graal wel had gezien en achteraf begreep dat het een schaal was met diepe, spirituele betekenis, eindigt deze oudste geschreven versie zonder dat hij hem terugvindt. Naderhand volgen dan ook nog veel meer versies, wel met een bedacht slot, zoals de opera van Wagner in 1880. Misschien is juist het niet af zijn van het originele verhaal het mystieke dat altijd is blijven trekken.

Een ander soort zoektocht is die van alchemisten die de 'Steen der Wijzen' zochten; zij vonden niet wat ze in eerste instantie zochten, maar werden voorgangers van huidige wetenschappen.

In dit verband is er ook de Odyssee, nu bekend door de film die momenteel draait. Die gaat over de lange en moeilijke reis, die Odysseus maakt naar zijn eindbestemming.

Dat is het eiland Ithaka, waar hij vandaan is gekomen. Onderweg ondervindt hij veel beproevingen en ontdekt nieuwe inzichten. Een leerweg, waardoor hij tenslotte als een ander mens thuis aankomt.

In 2023 kozen wij als oprichtende loge de naam Ithaka. In ons logo is het schip verbeeld waarmee we de reis erheen maken. Op onze website staat het bekende gedicht van K.P. Kavafis, dat ons op het spoor zette: niet het aankomen, maar de reis erheen is belangrijk. De reis, dat is het leven zelf, hoe we ervaren en leren.

Leestip: 'De held met de duizend gezichten' van Joseph Campbell.

Halloween

Overal, ook in Nederland, is het verschijnsel Halloween aan het opkomen. Skeletten, doodskoppen, pompoenen, slingers, losse ogen, spinnen, bewegend of met knipperlichtjes en nog veel meer zijn ook dit jaar weer – voornamelijk uit China – binnengestroomd.

In de winkel stond een meisje, haar oma naast haar, verlekkerd te snuffelen in de daarvoor ingerichte afdeling. 'Kijk oma, die vleermuis kan bewegen, je moet aan z'n poten trekken, dan flapperen z'n vleugeltjes. Daar wordt mam vast blij van.' Ze draaide zich alweer om, er was nog veel meer. Lekker eng allemaal. Maar ze onderzocht ook of iets een beetje zacht aanvoelde.

Waar gaat dit feest eigenlijk over? Het is al heel oud. Het is in verschillende landen en tijden aangepast en veranderd. Bij de Kelten was het de dag voordat hun nieuwe jaar begon, op 1 november, een soort oudejaarsavond. Halloween komt van 'Holy Evening'. Hier en nu is het vooral de voor-avond van Allerheiligen, de gedenkdag van de heiligen op 1 november volgens de Rooms-katholieke kerk. Daarna wordt op 2 november Allerzielen gevierd, de gedenkdag voor allen die zijn overleden. Deze drie thema's komen op een of andere manier samen in wat nu een seculier karakter heeft.

Oorspronkelijk gingen kinderen op die avond de huizen langs. Waar in een uitgesneden pompoen een kaarsje brandt wordt aangeklopt. De kinderen zingen liedjes en bedelen om snoep. Soms hebben ze zelf een lichtje bij zich. In Nederland worden deze rondgangen niet veel meer gedaan, terwijl het eigenlijk een belangrijk aspect is van het feest. Bij het begin van de winter zien we trouwens ook nog het Sint Maartenfeest op 11 november, met dezelfde bedelende kinderen. Sint Maarten was de soldaat die de

bedelaar de helft van zijn mantel gaf. In bijvoorbeeld Oostenrijk gaan de kinderen zingend en bedelend op 6 januari rond met de boodschap van de Driekoningen, dat het licht is geboren; daarna wordt het huis voor dat jaar gezegend door de priester die de namen van de koningen met krijt op de deurpost schrijft.

Je zou kunnen zeggen dat het steeds gaat om het delen van licht en voedsel, veiligheid en welzijn, de noodzakelijkheden voor het menselijk bestaan. Juist nu is steun zoeken bij elkaar nodig. Nu: wanneer het duister groeit en mogelijke ontberingen zoals honger en barre kou dreigen. Op deze manier is Halloween een overgangsritueel dat mensen niet alleen voorbereidt maar ook geruststelt.
Licht vermenigvuldigt zich door het te delen. Zo werkt ook de lichtsymboliek in de vrijmetselarij. Het is zelfs een opdracht aan elke vrijmetselaar: het te delen met anderen. En dat niet alleen symbolisch, maar ook in de samenleving.

Maar hoe gaat dit samen met doodskoppen, spoken en spinnen? Dat is een nog ouder verhaal. Dat gaat terug tot de oude Kelten. Dat waren taalverwante stammen die in de eeuwen rond het begin van de jaartelling de gebieden rond de Noordzee en Ierse zee bevolkten. De zichtbare overgang van herfst naar winter gebeurt rond eind oktober - begin november. Dan, zo geloofden zij, is de scheiding tussen de wereld van de levenden en de wereld van de doden het dunst. Zij gaan als het ware in elkaar over: de geesten van de overledenen doen zich aan de levenden voor. Die doen ons geen kwaad en wijken weer terug in hun wereld. De geest van een mens vloeit na overlijden weer terug in de ‘Cauldron of Death and Rebirth’. De dood wordt gevolgd door een wedergeboorte. Een vorm van reïncarnatie dus, die de dood niet zo schrikwekkend maakt. Wees dus niet bang of bedroefd, drijf rustig de spot met die verschijningen. Integendeel, vier die ontmoeting. Want al lijkt de natuur te sterven, de belofte is er ook, dat het licht zal terugkomen en het leven zal weer oprijzen.

Wat dit met vrijmetselarij te maken heeft? Ook daar zijn rituelen de manier om essentiële overgangen in het leven te begeleiden.

Contact met belangstellenden voor Loge Ithaka

Voorlichtingsmiddag
Zondagmiddag 1 november 2026
Vrijmetselaarsgebouw
Steenschuur 6, Leiden

Aanvang 14.00 uur, einde 16.00 uur.

Wij geven geïnteresseerde vrouwen graag een indruk van wat vrijmetselarij inhoudt en wat het is dat ons bindt. Op deze bijeenkomst kun je het volgende verwachten.

- Een inleiding over vrijmetselarij in het algemeen en onze vrouwenloge in het bijzonder.
- Een demonstratie van een ritueel om de sfeer te ‘proeven’.
- Stel alle vragen die je wilt.

Er is gelegenheid voor persoonlijk contact en informatiemateriaal om mee te nemen.

De toegang is vrij en vrijblijvend.

Aanmelden vinden we prettig, maar het is niet noodzakelijk.

secretariaat@loge-ithaka.nl

Of bel 06 18740693.

